

NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH280009

NAZWA
OBSZARU Bieńkowo

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH280009	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Bieńkowo

1.4. Data opracowania 2004-08	1.5. Data aktualizacji 2024-03
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2006-09
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2009-02
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2022-06
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 13 kwietnia 2022 r. w spr. soo Bieńkowo (PLH280009)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
20.1503

Szerokość geograficzna
54.3566

2.2. Powierzchnia [ha]:

122.71

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL62	Warmińsko-Mazurskie
------	---------------------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
3160			0.14		G	A	C	A	C
7110			2.35		G	C	C	C	C
7140			1.49		G	B	C	B	C
91D0			90.46		G	B	C	C	B
91E0			0.5		G	D			

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

4. OPIS OBSZARU

[Powrót](#)

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N16	47.34
N10	3.55
N07	46.79
N12	2.33
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Torfowisko „Bieńkowo” powstało w procesie zglądowacenia płytkiego jeziora otoczonego od północy i wschodu przez ciąg wzgórz morenowych. Od tej strony występują liczne wysięki wodne, które zasilają torfowisko, a dalej ciek uchodzący do rzeki Warny. Badania stratygraficzne wykonane na potrzeby opracowania PZO w części północnej i centralnej potwierdziły pojeziorny charakter torfowiska. Stopień rozkładu powierzchniowej warstwy torfu wskazuje, że prowadzone w przeszłości melioracje odwadniające nie doprowadziły do całkowitej degradacji korzystnych warunków wodnych sprzyjających procesowi torfotwórczemu. Obszar torfowiska (powinno być klasyfikowane jako kopułowe torfowisko wysokie typu bałtyckiego) znajduje się na lokalnym wododziale. Większa część terenu (centralna i południowa) odwadniana jest systemem rowów melioracyjnych i kanałów odprowadzających wodę w kierunku południowym. Niewielka, północna część obszaru odwadniana jest za pośrednictwem rowu transportującego wodę w kierunku północnym. Z punktu widzenia warunków wodnych negatywnie na torfowisko oddziałują rowy biegnące równolegle do granic obszaru Natura 2000. Z jednej strony odprowadzają wody z centralnej części obiektu, a z drugiej przechwytyują wody podziemne napływające z wysoczyzn, zapewniające wysoki poziom wód opadowych zasilających torfowisko. Obszar Natura 2000 obejmuje także kompleks torfowisk i bagiennych lasów, które otoczone są pasem wilgotnych łąk, w znacznej mierze nieużytkowanych. Obszar położony jest w niecce otoczonej od północy i wschodu ciągiem wzgórz morenowych. W centralnej części obszaru znajduje się niewielkie dystroficzne jeziorko, które jest pozostałością po jeziorze, które w wyniku naturalnej sukcesji przekształciło się w torfowisko. Na terenie obszaru w głównej mierze występują bory i brzeziny bagienne, olsy i zarośla wierzbowe. W sąsiedztwie położone są kompleksy łąk wilgotnych – głównie ze związku *Calthion*.

4.2. Jakość i znaczenie

Do przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Bieńkowo PLH280009 należą wymienione typu siedlisk przyrodniczych. 3160 naturalne dystroficzne zbiorniki wodne. Siedlisko to występuje w obszarze w postaci jednego 14 arowego zbiornika wodnego – pozostałości dawnego zbiornika wodnego, zajmującego w przeszłości większą część obszaru. Powierzchnia względna (C) - stanowi poniżej 0,5% powierzchni siedliska w Polsce. Charakter roślinności wokół lustra wody, jak też parametry fizyko-chemiczne wody wskazują na doskonałą reprezentatywność oraz stan zachowania siedliska, określając te dwa parametry literą (A). Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w kontynentalnym regionie biogeograficznym (C). Siedlisko znajduje się we właściwym stanie zachowania (FV). Siedlisko 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe). W obszarze siedlisko występuje na powierzchni 2,35 ha w postaci dwóch płatów. Pierwszy to zwarte, otwarte torfowisko położone w centralnej części obszaru. Drugi, to niewielki pas o szerokości 2-5 m pła torfowcowego okalającego otwarte lustro wody jeziorka dystroficznego. W obrębie siedliska występują płaty mszarów wysokotorfowiskowych z nielicznymi fragmentami zespołów charakterystycznych dla torfowisk przejściowych np. zespół turzycy bagiennej *Caricetum limosae* (niewielki płaty szuwaru turzycowego nasuwające się na lustro wody). Ich stan zachowania oceniono jako właściwy (FV), chociaż z uwagi na ubytek siedliska kosztem borów bagiennych (ich ekspansja wywołana jest głównie obniżeniem poziomu wody na skutek działalności człowieka) ogólny stan siedliska należy ocenić jako niewłaściwy (U1). Dlatego też reprezentatywność oceniono na poziomie znaczącym (C), zaś stan zachowania jako średni (C). Powierzchnia względna siedliska kształtuje się na poziomie (C). Torfowiska charakteryzują się doskonałym stopniem uwodnienia oraz licznym występowaniem gatunków charakterystycznych, w tym dominacją torfowców, które w płatach przekraczają pokrycie 90%. Płaty siedliska zajęte są głównie przez zbiorowisko torfowca zakrzywionego i welnianki pochwowatej (*Sphagnum fallax*-*Eriophorum vaginatum*). Punktowo występuje tu zespół torfowca Magellana oraz zbiorowisko z dominacją *Sphagnum papillosum*. Badania stratygraficzne wskazują, że w stosunkowo niedalekiej przeszłości

(100-200 lat wstecz) w miejscu ich występowania znajdował się zbiornik wody. Pod względem genezy cały obszar stanowi torfowisko pojezierne. Posiada znaczące znaczenie dla zachowania krajowych zasobów siedliska w kontynentalnym regionie biogeograficznym (C). Zagrożeniem dla siedliska jest przesuszenie wywołane spadkiem poziomu wód gruntowych, ekspansja drzew i krzewów. Siedlisko 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea) występuje w centralnej części obszaru na powierzchni 1,49 ha. Otwarte fragmenty torfowisk przejściowych występują głównie w sąsiedztwie torfowiska wysokiego. Pozostałe fragmenty siedliska to pływające i ruchome pło torfowców i mchów brunatnych z licznymi gatunkami roślin naczyniowych charakterystycznych dla torfowisk przejściowych zarastające nalotem wierzb i olszy czarnej. Powierzchnia względna siedliska określona została jako (C), ponieważ nie przekracza progu 2% całkowitej powierzchni występowania tego siedliska w Polsce. Siedlisko znajduje się w najbardziej uwodnionej części obszaru, do niedawna stanowiącej zbiornik wodny zasilany w przeważającej części naporowymi wodami podziemnymi. Niewielkie fragmenty zbiorowisk przejściowotorfowiskowych występują w mozaice z mszarami wysokotorfowiskowymi wokół lustra wody jeziora dystroficznego w centralnej części obiektu. Z uwagi na liczne występowanie drzew i krzewów, w części płatów siedliska sąsiadujących z otwartym torfowiskiem wysokim od strony wschodniej, stan zachowania siedliska uznano za niewłaściwy (U1), chociaż płaty siedliska wokół jeziora dystroficznego charakteryzują się doskonałym stanem zachowania (FV). Z uwagi na występowanie w kompleksie (mozaice) z dominującą roślinnością wysokotorfowiskową zaliczono je do siedliska 7110. Powyższe czynniki wpłynęły na ocenę parametrów tj. reprezentatywność i stan zachowania siedliska, które określone zostały jako dobre i oznaczone literą (B). Znaczenie obszaru dla zachowania krajowych zasobów w kontynentalnym regionie biogeograficznym: U2. Stan zachowania w obszarze: U1. Zagrożenia: przesuszenie wywołane spadkiem poziomu wód gruntowych, ekspansja drzew i krzewów. Siedlisko 91D0 bory i lasy bagienne występuje w dwóch podtypach, tj. brzeziny bagiennej (91D0-1) oraz sosnowego boru bagiennego (91D0-2). Sosnowe bory bagienne (91D0-2) zajmują ok. 55% powierzchni obszaru. Na przeważającej powierzchni charakteryzują się znaczącym stopniem degradacji na skutek przesuszenia. Często brak tu gatunków charakterystycznych, których miejsce zajmują gatunki związane z innymi fitocenoząmi, aczkolwiek w trakcie prac terenowych odnotowano dobry stopień uwodnienia o wyjątkowo dobrze zachowanych i z dobrze rozwiniętą warstwą mszaków szczególnie torfowców. Płaty siedliska (91D0-2) pozostające we właściwym stanie zachowania (FV) zajmują ok. 20% jego powierzchni, natomiast płaty siedliska pozostające w niewłaściwym stanie zachowania (U1) zajmują ok. 40 % a płaty siedliska ze złym stanem zachowania (U2) zajmują kolejne ok. 40%. Najlepiej wykształcone i zachowane fragmenty borów bagiennych znajdują się w centralnej części obszaru/torfowiska, wokół niewielkiego zbiornika dystroficznego wraz z przylegającym torfowiskiem wysokim oraz w północno-zachodniej części obszaru – najwyżej wyniesionej części kopuły torfowiskowej. Drzewostan budowany jest tu głównie przez sosnę z domieszką brzozy brodawkowatej, omszonej i świerka. W runie stwierdzono występowanie niemal pełnego zestawu gatunków typowych dla fitocenozy tego zespołu tj. borówkę bagienną, bagno zwyczajne, bażynę czarną, modrzewnicę zwyczajną, wełniankę pochwowatą oraz torfowce – w tym *Sphagnum magellanicum*, *S. russowi*, *S. fallax*, *S. capillifolium*. Drzewostany sosnowe nie występowały wcześniej na powierzchni torfowiska (co jednoznacznie potwierdziły przeprowadzone badania stratygraficzne złoża w okolicach najwyżej położonej części kopuły torfowiskowej). Drzewostan ten wchodzący w skład boru bagiennego występuje tu po raz pierwszy w historii rozwoju torfowiska. Brzeziny bagienne (91D0-1) zajmują niewielką (ok. 5 %) powierzchnię. Większość z nich charakteryzuje się silnym stopniem degradacji wywołanym silnym przesuszeniem (ekspansja gatunków charakterystycznych dla siedlisk o niewielkim stopniu uwilgotnienia). W fitocenozach zdegradowanych brzezin bagiennych, jak też borów bagiennych, dobrze odnawiają się gatunki drzew charakterystyczne dla siedliska. Wszystkie parametry składające się na ocenę ogólną siedliska w obszarze - C, tj. reprezentatywność, powierzchnia względna oraz stan zachowania, oceniono na poziomie C. Zagrożeniem dla siedliska w obszarze jest przesuszenie wywołane spadkiem poziomu wód gruntowych oraz ekspansja gatunków związanych z borami świeżymi. Siedlisko 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe występujące w obszarze występuje w postaci niewielkich płatów - pasów wzdłuż rowów i kanałów melioracyjnych na powierzchni 0,5 ha. Siedlisko występuje w postaci kadłubowych zbiorowisk nawiązujących składem gatunkowym do łągów. W przeważającej części są to zbiorowiska olsowe lub przejściowo-torfowiskowe zarastające drzewami i krzewami. Z uwagi na znikomą powierzchnię oraz brak wykształcenia specyficznej struktury, siedlisko uzyskało ocenę D. W rezultacie nie stwierdzono podstawy do zaplanowania działań ochronnych.

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	J02.01		b
H	K01.03		b
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
H	X		b

Poziom: H = wysoki, M = średni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. T. Trampler i in. 1990. Regionalizacja przyrodniczo-leśna na podstawach ekologiczno-fizjograficznych, PWRiL., Warszawa; 2. Hołdyński Cz., Krupa M. (red.). 2009. Obszary Natura 2000 w woj. warmińsko-mazurskim. Mantis, Olsztyn; 3. Chuć E., Bieniek B., Hołdyński Cz., Kaszuba M., Pisarek W., Orzechowski M., Zaprzelski Z. 1999. Studium przyrodnicze torfowiska „Bieńkowo” gm. Lelkowo woj. warmińsko-mazurskie. (mscr.) Urząd Gminy w Lelkowie; 4. Pisarek W. 2008. Inwentaryzacja florystyczna i siedliskowa SOOS Natura 2000 Bieńkowo. UWM Olsztyn; 5. Stańko R. 2012. Dokumentacja dotycząca opracowania planu zadań ochronnych, zawierająca wyniki inwentaryzacji przyrodniczej siedlik i gatunków. Wykonywana na zlecenie Polskiego Towarzystwa Ochrony Ptaków w ramach przedsięwzięcia pt.: „Kompleksowa ochrona torfowisk wysokich na terenie województwa warmińsko-mazurskiego”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach V Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko o numerze POIS.05.01.00-00-215/09 oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. 6. Projekt planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bieńkowo PLH280009. 2016. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL04	99.97				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL04	Wzniesień Górowskich	*	99.97

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

[Powrót](#)

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Olsztynie
Adres:	Polska Dworcowa 60 10-437 Olsztyn
Adres e-mail:	sekretariat.olsztyn@rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒	Tak	Nazwa: Zarządzenie RDOŚ w Olsztynie z dnia 4 marca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bieńkowo PLH280009 Link: http://edzienniki.olsztyn.uw.gov.pl/legalact/2016/1115/
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐	Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH280009

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych (opcjonalnie)

--

